

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ «МИКОЛАЇВСЬКА ФІЛІЯ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ КУЛЬТУРИ І
МИСТЕЦТВ»**

Факультет мистецтв

Кафедра дизайну

«Затверджено»
Завідувач кафедри
Одробінський Ю.В.
«11» травня 2022 р.

Пояснювальна записка до кваліфікаційної (бакалаврської) роботи

Проект дизайну та ілюстрацій книги Стівена Кінга

«Ярмарок нічних жахів»

зі спеціальності 022 «Дизайн»

Виконала:
студентка IV курсу
групи ДХМг - 98М
Скрипнік Євгенія Миколаївна

Керівник дипломного проекту:
Кандидат мистецтвознавства, доцент
Сапак Наталія Вікторівна

МИКОЛАЇВ – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I ДИЗАЙН КНИГИ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА СПОЖИВАЧА.....	7
1.1 Значення ілюстрації в оформленні книг жахів.....	7
1.2 Відчуття страху в житті людини.....	8
1.3 Значення кольору в оформленні книг жахів.....	9
1.4 Шрифти та їх характер в книжках.....	12
1.5 Ілюстрація у книжках	14
РОЗДІЛ II ОФОРМЛЕННЯ КНИГИ ЖАХІВ.....	17
2.1 Аналіз прототипів.....	17
2.2 Розробка концепції.....	21
2.3 Дизайн обкладинки	23
2.4 Створення форзацу.....	25
2.5 Дизайн титульного розвороту.....	26
2.6 Оформлення ілюстрацій	27
2.7 Підбір шрифтів	29
РОЗДІЛ III ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПРОЦЕС.....	32
3.1 Основні етапи друку книги	32
3.2 Вибір паперу	33
3.3 Види друку	35
3.4 Підготовка ілюстрацій	36
ВИСНОВОК.....	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	40
ДОДАТКИ.....	43

ВСТУП

Актуальність теми. З давніх часів книга є цінним джерелом знань. Разом з розвитком людства та технологій вона вдосконалювалась як технічно так і змістовно. Почали використовувати більш доступні та дешеві матеріали, щоб зробити книгу загальнодоступною для всіх людей.

У наш час книга здатна не тільки надавати корисну інформацію, але і впливати на світогляд людей, на поняття моралі та того, що є правильним та неправильним; сприяти саморозвитку людини та бути просто об'єктом дозвілля.

Разом з розвитком книги розвивається і поліграфія — галузь промисловості, що виробляє друковану продукцію. Один із основних етапів її створення — дизайн. Від нього залежить реалізація продукції: як вона буде впливати на споживача, чи буде приваблювати його та чи захочеться купити її. Тому можна сказати, що дизайн книги — один із найголовніших етапів її створення. Якщо не зацікавити споживача зовнішнім виглядом — він не захоче купити книгу та ознайомитись з її змістом.

Судячи із цього, головною метою дизайнера є створення найбільш вдалого, лаконічного та привабливого оформлення книги, як обкладинки так і внутрішнього змісту. Такий дизайн повинен викликати у покупця естетичне задоволення, бажання розглядати книгу та ознайомитись із нею.

В літературні існує багато жанрів на різний смак та вподобання читача. Кожен може вибрати для ознайомлення те, що йому більш до вподоби. Одним із жанрів художньої літератури є жахи. Зародився він ще з давніх-давен, коли люди почали цікавитись питанням смерті та потойбічного життя. Вони вигадували страшні легенди та казки, які переповідали один одному. Мета жанру жахів — викликати в читача відчуття страху, тривоги та іноді адреналіну.

Найвідомішим представником класики жанру жахів є Стівен Кінг. Він всесвітньо відомий американський письменник, який написав більш ніж 200 творів, серед яких понад 50 бестселерів. Іноді писав під псевдонімом Річард

Бахман. Було продано його збірок оповідань та копій романів більш ніж 350 мільйонів, також на їх основі було знято фільми та намальовано комікси. Тому по всьому світу мільйони шанувальників Стівена Кінга, які люблять його твори. Завдяки такій популярності книги автора друкуються на багатьох мовах у різних країнах світу, в тому числі й в Україні.

На разі через війну кожен українець гостро відчуває потребу у відродженні країни та її національних цінностей. Кожен із нас прагне зберегти культуру та українське надбання.

Мова є одним із найважливіших елементів формування нації та її ідентифікації. У суспільстві, де спілкуються однією мовою, панує єдність та взаєморозуміння. Людина пізнає своє минуле з літератури та історичних джерел, які дійшли до нас. Якщо нація не розвиває свою мову, вона не зможе знайти собі місце в історії та в цілому втрачає себе. Тому дуже важливо розвивати рідну мову, щоб зберегти національну цілісність. За її допомогою людина демонструє свої емоції, думки та відчуття. Мова є найважливішою культурною цінністю, яка виділяє кожен народ та націю з-поміж інших. Якщо її втратити, то не залишиться національної культури.

Тому можна сказати, що збереження української мови — обов'язок кожного українця. Національне відчуття формується за допомогою мови цієї ж нації. Основним критерієм її розвитку є культурне надбання. З цього можна зробити висновок, що завдяки мові зберігається мораль, традиції, інтереси та самобутність. Вона є серцем кожної нації.

Досягнення взаєморозуміння між людьми та формування суспільства пов'язано з тим, що вони спілкуються однією мовою, вона є в кожного етносу. Усе, що трапилось з народом, що йому довелося пережити — відображено у мові. Однією з особливостей мови є те, що вона є засобом передачі письмового та усного мовлення у суспільстві. Завдяки цьому воно відрізняється близькістю, повагою та любов'ю один до одного. Такий зв'язок створює єдність в суспільстві. За допомогою цих факторів легше зберегти цілісність країни.

Одним із засобів розвитку української мови є література, а саме книги. Ще за часів Київської Русі художні зарубіжні твори перекладалися українською. Перекладом переважно займалися українські письменники, такі як : І. Котляревський, Л. Гребінка, І. Франко, Леся Українка, Г. Сковорода, Г. Квітка - Основ'яненко, М. Рильський та П. Куліш.

Іван Франко зробив великий внесок у розвиток української перекладацької школи. Його метою було донесення до українських читачів найкращих творів світової літератури : Г. Гейне, Г. Байрона, В. Гете, В. Шекспіра. У ті часи була заборона друкувати книги українською мовою, тому переклади Івана Франка — приклад відданого бажання розвивати мову та культуру України.

Таких прикладів у ті часи було безліч, коли попри заборону та жорстокі покарання за розвиток української мови, люди відчайдушно готові були ризикувати.

На щастя, у наш час ми живемо у вільній країні, тому українські видавництва розвиваються і їх стає з кожним роком більше, на полицях в книжкових магазинах все більше з'являється література на українській мові. Багато іноземних авторів видаються українською мовою. Серед них є і Стівен Кінг. Видавництвом його книжок займається « Клуб Сімейного Дозвілля». Воно створює бюджетні варіанти книжок, з мінімальним оформленням, щоб зробити літературу та книги більше доступними для покупки. У книжок Кінга із ілюстраційного оформлення тільки обкладинка. У той же час іноземні видання друкують книги Стівена Кінга з різноманітним оформленням та ілюстраціями, тим самим роблячи їх більш цікавими та привабливими для читача.

Для українського видання дуже важливо, щоб книга була гарно оформлена та цікавила читача, щоб він хотів її придбати. Тобто купуючи та читаючи книги українською мовою, людина розвиває українську мову. З цього

можна зробити висновок, що книга українською мовою впливає на знання читача та його бажання розмовляти цією мовою, а цей фактор вже впливає на формування національної єдності та українського суспільства в цілому. З таких малих деталей, з кожної людини і формується вільна та незалежна Україна.

Саме тому дипломний проект, присвячений оформленню та ілюструванню збірки оповідань Стівена Кінга «Ярмарок нічних жахів», є актуальним. Він спрямований на сприяння розвитку оформлення книжок цього автора в Україні.

Метою є розробка вдалого, привабливого, цілісного дизайну та ілюстрацій для книги, що зацікавить українського читача.

Завдання проектування:

- аналіз ілюстрацій та оформлення книжок Стівена Кінга по всьому світу;
- дослідження особливостей створення оформлення книжок у жанрі жахів;
- розробка ескізів;
- підбір шрифту для оформлення обкладинки та внутрішнього змісту;
- створення ілюстрацій та обкладинки для книги;
- розробка макету книги;

Об'єктом дослідження є процес оформлення та ілюстрування книги в жанрі жахів.

Предметом дослідження є створення за допомогою графічних засобів привабливого оформлення обкладинки та ілюстрацій збірки оповідань Стівена Кінга «Ярмарок нічних жахів».

РОЗДІЛ І ДИЗАЙН КНИГИ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА СПОЖИВАЧА

1.1 Значення ілюстрації в оформленні книг жахів

Ілюстрування книги та її оформлення допомагає читачеві краще ознайомитись з нею, поетапно «занурюючи». Спочатку обкладинка, потім форзац, авантитул, титул та розворот (Додаток 1). Усі ці складові допомагають краще орієнтуватися у книзі, створюючи разом з текстовою частиною єдине ціле та доповнюючи один одного.

Ілюстрація до художнього твору доповнює уявлення читача та дає йому можливість подивитись на історію очима іншої людини, як вона бачить думку автора та розуміє його.

Раніше ілюстрація передавала ідею та сенс тексту у прямому значенні, точно ілюструючи сюжет. З часом тенденції змінювались і ілюстрація вийшла за межі простого. На перший план вийшла концепція самого видавництва, яка залежить від стилізації, побудування композиції, вибору палітри кольорів. Також вона залежить від цільової аудиторії, на яку розрахована.

Судячи з цього, можна зробити висновок, що ілюстрація у книзі в наш час є не тільки супроводженням сюжетної лінії, а й доповненням його. Вона наділена індивідуальністю ілюстратора, чим вона яскравіша — тим цікавіше читати книгу. Ілюстратор вже давно на одному рівні з автором книги, адже їх спільна робота породжує той витвір, який ми бережемо роками та перечитуємо. Це починається з дитячих ілюстрованих книжок та продовжується усе життя.

Створення ілюстрації до книги жахів має певний характер та цілі, вона повинна викликати у читача певні емоції та враження, щоб підкреслити сюжетну лінію. Дуже часто в цих книжках є група певних тематичних персонажів, котрі походять від міфології різних народів: зомбі, привиди, вампіри, перевертні, демони та багато інших. Інколи в літературі жахів йдеться розповідь про надприродне. У своїй книзі «Ярмарок нічних жахів» Стівен

Кінг поєднав декілька піджанрів жахів, котрі майстерно використовував у кожному оповіданні. Взагалі існує чотири таких піджанри:

- трилери — це піджанр, якому властивий різкий переляк читача та появи у нього «мурашок по шкірі», бувають містичні та психологічні. У містичних трилерах присутні елементи надприродного та міфологічного. Можуть бути взяті за основу сюжету реальні події;
- апокаліптика — це піджанр, котрий з'явився на початку 1980-их років у Великобританії. Йому характерні: опис зміни життя на Землі у наслідок катастрофи або «кінця світу». Схожий на жанр наукової фантастики, але відрізняється тим, що у розповіді більше сторінок присвячено опису небезпеки, відчаю та монстрів;
- романтичні жахи — це суміш двох піджанрів, котрому притаманна любовна лінія у поєднанні з елементами жахів;
- «чорна комедія» — це суміш із різних стилів, котрій притаманна комедія у поєднанні з елементами жахів;

1.2 Відчуття страху в житті людини

Але навіщо люди купують книги жахів? Адже відчуття страху — це негативна емоція, яку начебто треба уникати, а люди навпаки хочуть відчувати його. Соціологи провели дослідження і виявили причини цього:

- відчуття після прочитання книги — після прочитання книги у жанрі жахів, людина ще декілька годин відчуває багато емоцій, які швидко змінюються. Саме тому вона починає більш яскраво відчувати реальні відчуття. Краще відчуває радість від життя та стає більше веселою. Усі негативні емоції відходять на другий план;
- жага до адреналіну — вчені довели, що близько 10% людей мають залежність від адреналіну, вони відчувають регулярну необхідність від емоційного «вибуху», щоб відчувати себе живими. Тому прочитання книги у жанрі жахів є легкодоступним способом, щоб отримати адреналін, адже далеко не завжди є можливість стрибнути

з парашутом або зайнятися альпінізмом. Більшості людей до вподоби такий спосіб, тому вони регулярно користуються ним та купують книги у жанрі жахів;

- нові відчуття — на відмінну від інших жанрів, жанр жахів викликає у людей нові відчуття та демонструє ситуації, з якими у реальному житті люди не зіштовхуються. Завдяки цьому можна відволіктись від буденної рутини та проблем;
- спосіб позбутися негативних емоцій — читаючи книги з кровавими сценами, агресією та напруженням, люди позбуваються негативних емоцій. Це той самий спосіб, коли одні негативні емоції знищують інші;
- боротьба зі своїми страхами — якщо читати про речі, котрі тебе лякають, то у людини з'являється відчуття контролю над страхом та відчуття, що коли він дочитає книги, усе закінчиться і людина відчує полегшення. Тобто вона розуміє, що ситуація вигадана, а сама людина знаходиться у безпеці та їй нічого не загрожує.

1.3 Значення кольору в оформленні книг жахів

Ілюстрація повинна підсилити відчуття страху в читача. Для цього користуються різними засобами створення її. Наприклад, правильний підбір кольорів та тону ілюстрації.

Для цього існує ціла наука о кольорах та їх гармонії. Вона досліджує те, яким чином на нас впливає той чи інший колір. Адже вони можуть змінювати людське сприйняття, емоції та бачення ситуації.

Але які кольори краще вибрати? Та які кольори використовуються в ілюстраціях до книг жахів та їх оформлення?

Головним кольором в оформленні книг жахів є чорний. В нього є багато різних асоціацій, які можуть викликати у нас різні емоції в залежності від контексту використання. По-перше він асоціюється зі смертю та трауром. Навіть у більшості культур чорний колір є траурним, тому саме в цей колір

одягаються на похорони. Також зазвичай в образах негативних персонажів книжок та фільмів переважає чорний. Також цей колір асоціюється з образом ночі та нічного життя. Дуже часто основні події сюжету відбуваються у нічний час. Чорний колір асоціюється з загадковістю та таємничістю. Щодо інших асоціацій, то це класичність, вишуканість та елегантність.

Наступним кольором по важливості в оформленні книги є червоний. Він має властивість миттєво привертати увагу, тому дуже часто його використовують як акцентний колір. Також червоний колір збуджує нервову систему людини та виводить її зі стану спокою. Він асоціюється з гнівом, ненавистю та насиллям. Тому червоний колір дуже підходить для оформлення книжок жахів, так як в сюжеті зазвичай переважають негативні емоції. Також він асоціюється з кров'ю та війною. У повсякденному житті цей колір використовують на різних знаках для заборони чогось. Червоний колір має і позитивні асоціації, а саме: пристрасть, кохання, вишуканість, жіночність та елегантність.

Для контрасту в оформленні книг жахів використовують білий колір, який іноді виступає асоціацією чогось світлого та доброго у сюжеті книги. Він асоціюється з чистотою та порядком, тому заспокоює. Білий колір вважається нейтральним, тому може поєднуватись з будь-яким кольором та доповнити оформлення або ілюстрацію.

Синій колір дуже часто використовують як основний в оформленні книги жахів. Він має багато різних асоціацій, як позитивних, так і негативних. Якщо розглядати його у контексті книги жахів, то він асоціюється з загадковістю, нічним часом, холодом та відчуженістю. Тому зазвичай синій колір переважає у книгах, де в сюжеті багато загадковості. Щодо його позитивних асоціацій, то це: гармонія, вірність, мир, небо, симпатія, довіра, спілкування, честь. Також вважається, що синій колір заспокоює та урівноважує. У деяких людей цей колір асоціюється з депресією та смутком. Тому є багато відомих художників, котрі використовували для вираження смутку та негативного настрою в своїх картинах синій колір.

Фіолетовий колір є дуже універсальним у своєму використанні і має різні асоціації. Якщо його правильно використати, він може мати дуже великий потенціал. Головною асоціацією фіолетового є загадковість. Тому дуже часто в образах загадкових та маловідомих персонажів використовується саме цей колір, він допомагає підсилити відчуття образу даного персонажу. Фіолетовий колір асоціюється з фантазією, амбіціями та непостійністю. Щодо книги, то він більше всього використовується у жанрі фентезі, але і в жанрі жахів часто використовується. Щодо позитивних асоціацій, то це: розкіш, релігія та інтрига. У часи античності фіолетовий барвник було важко виготовляти, тому він був у дефіциті та коштував дуже дорого. Саме через це фіолетовий колір асоціюється з багатством.

Зелений колір вважається самим природнім і часто використовується в різних сферах життя, в тому числі й в оформленні книг жахів. Перш за все він асоціюється з природою, життям, здоров'ям та екологічністю. У зеленого кольору більше позитивних асоціацій, ніж негативних. Він також асоціюється зі свіжістю, гармонією та спокоєм. Зелений колір асоціюється з отрутою та тим, що нам отрує(токсини). Саме в такому контексті дуже часто його використовують в оформленні книги жахів.

Жовтий колір не є основним в оформленні книг жахів, але його часто використовують для акцентності та привернення уваги. Він має багато асоціацій, як позитивних, так і негативних. Щодо першого, то це асоціація з сонцем, теплом, оптимізмом, молодістю, креативністю та золотом. Із негативних асоціацій це: брехня, зрада, жадність та безумство. У деяких культурах жовтий колір асоціюється з розлукою.

Також одним із акцентних та контрастних кольорів слугує оранжевий, бо він може миттєво привертати увагу. Цей колір не є основним в оформленні книг жахів, але може вдало доповнювати інші основні кольори. Оранжевий асоціюється з теплом, заходом сонця, фруктами, енергією та унікальністю. Він також має негативну асоціацію — вогонь. Хоча іноді кажуть, що червоний

асоціюється з вогнем, але психологи кажуть, що ця асоціація більш підходить до оранжевого кольору.

Іноді в оформленні книг жахів використовується коричневий колір, який дуже розповсюджений у повсякденному житті людини, тому має багато різноманітних асоціацій. З негативних: бруд, потворність, лінь та вульгарність. Із позитивних: тепло, затишок, колір дерева та шоколаду.

Одним із нейтральних кольорів слугує сірий. Він є дуже універсальним, тому, в залежності від його використання, може набувати різних значень. Головними асоціаціями сірого є: старість, скромність та простота. Завдяки цьому від вдало поєднується з яскравими кольорами, які асоціюються з сильними емоціями. В залежності від тону сірого, він може набувати й інших значень, наприклад, секретність за таємничість (темно-сірий).

1.4 Шрифти та їх характер в книжках

Також важливу роль у підсиленні асоціації та відчуття читача відіграє правильний підбір шрифту. Психологи стверджують, що правильний підбір шрифту може створити людині необхідний настрій під час читання книги. Якщо написали одне й те саме слово різними шрифтами, то воно буде сприйматися по-іншому. Також необхідно враховувати цільову аудиторію та контекст самої книги, її жанр та сюжет. Дуже важливо, щоб шрифт був правильно підібраним та доречним. Психологи поділяють декілька типів за їх впливом на читача:

- прямі витягнуті шрифти — вважаються універсальними шрифтами та використовуються в різних жанрах книжок;
- квадратні шрифти — найчастіше асоціюються з технологіями та наукою, або соціальною рекламою. Такі шрифти створюють відчуття суворості, важливості та авторитетності. Найчастіше їх використовують в книгах жанру наукової фантастики. Щодо книг жахів, то шрифт використовується, якщо жанр жахів поєднаний з жанром наукової фантастики;

- округлі шрифти — асоціюються з теплом, затишком та комфортом. Використовуються в багатьох жанрах книг, в жанрі жахів — дуже рідко;
- шрифти з віньєтками та нахилом — асоціюються з красою, легкістю та жіночністю. Використовується найчастіше в жіночих романах та книгах, розрахованих на цільову аудиторію жінок та дівчат;
- рукописні шрифти — асоціюються з довірою. Данні шрифти вважаються декоративними, тому їх не використовуються для основної частини тексту. Але візуально вони виглядаються дуже привабливо. В книгах рукописні шрифти використовуються залежно від контексту та необхідності;
- стилізовані декоративні шрифти — використовуються в тематичних написах, але не завжди можуть бути доречними. Щодо книг жахів, то такі шрифти використовуються дуже часто та вдало доповнюють контекст книги.

Також є класифікація шрифтів та їх асоціації:

- антиква (із засічками): Times, Georgia, Diot — такі шрифти є дуже практичними та універсальними, у читача асоціюються з традиційністю, практичністю та формальністю;
- гротеск (без засічок): Helvetica, Verdana, Futura, Gill Sans — вважаються дуже сучасними видами шрифтів, у читача асоціюються з чистотою, універсальністю та геометричністю;
- рукописні шрифти: Isabella, Edwardian, Zapfino — у читача асоціюються з вишуканістю, стилем та елегантністю;
- брускові шрифти — Museo, Clarendon, Copse — у читача асоціюються з дружелюбністю, модою та цілісністю.

Існує відмінність між використанням шрифтів з засічками та без, в залежності від контексту та ситуації. Психологи стверджують, що шрифти з засічками краще читаються у великих друкованих текстах, бо засічки

збільшують контраст між літерами і завдяки цьому їх краще відрізнити. Якщо читати шрифт без засічок, то людський мозок витрачає більше часу, щоб розпізнати літеру.

Шрифти без засічок дуже поширені в написанні текстів в інтернеті, або для заголовків. За допомогою таких шрифтів можна привернути увагу читача. Для великого об'єму тексту їх не використовують, бо людина швидко втомлюється від читання тексту шрифтом без засічок.

Найпоширеніші шрифти в сучасній літературі — це Open Sans, Helvetica, Tahoma.

Також дуже важливу роль відіграє розмір шрифту. Він повинен бути не занадто малим, але й і не занадто великим, щоб читачеві було комфортно читати. За допомогою різних розмірів шрифту можна виділити головні моменти в тексті та привернути цим увагу до якогось моменту, але для основного тексті потрібний шрифт меншого розміру. Також треба підбирати правильні інтервали між рядками, щоб текст краще читався і сприймався.

1.5 Ілюстрація у книжках

Ілюстрація — один із основних елементів оформлення книги. Тому дуже важливо розуміти які саме ілюстрації потрібні для книги певного жанру, який стиль потрібний та техніка. Інформація щодо цього досить доступно подана у книзі Яни Франк «Тайні знання комерційних ілюстраторів». Щоб в цьому розібратися, треба ознайомитись з видами ілюстрацій. До основних видів відносяться:

- фронтиспіс — відображає основну ідею книги та розташовується на лівій сторінці у розвороті з титульним аркушем книги;
- заставка — розміщується на початку глави та означає початок оповідання або певної частини розповіді. Зазвичай знаходиться у верхній частині сторінки та відділяється від тексту білим полем. Заставка допомагає читачеві зосередити увагу на новому матеріалі та емоційно налаштуватися. Цей вид ілюстрації може відображати

сцену із сюжету глави, або говорити про головну тему, показувати місце дії. Заставки також можуть бути просто декоративними та символічними;

- полосна, полуполосна, та розворотна — зазвичай ці види ілюстрацій мають пряме відношення до тексту книги. Полосна ілюстрація розміщується на всю сторінку, тому для неї обирають важливі події в сюжеті, полуполосна ілюстрація розміщується на пів сторінки, розворотна ілюстрація розміщується на весь розворот та для неї обирають найважливіші події сюжету;
- ілюстрація кінцівки — розміщується в кінці глави або всієї книги, так як і заставка, може мати пряме відношення до сюжету, або бути символічною та декоративною.

Існує багато технік для створення ілюстрації:

- живописні матеріали — це гуаш, акварель, акрил і масло;
- графічні матеріали — туш, вугілля, сангіна, соус та італійський олівець;
- колаж — техніка створення ілюстрації за допомогою різних матеріалів (фрагменти газет, кольоровий папір, тканина, дерево та багато іншого);
- аплікація — техніка створення ілюстрації методом пришивання різних матеріалів до тканини;
- фотомонтаж — техніка створення ілюстрації за допомогою фотографій та їх фрагментів, котрі доповнюються графічними елементами;
- комп'ютерна графіка — це растрова, векторна та тривимірна графіка.

До ілюстрації є певні вимоги, вона повинна бути:

- необхідною — тобто доповнювати текст або учбовий матеріал книги;
- цілісною — в ілюстрації не повинно бути зайвих деталей;
- читабельною — деталі ілюстрації повинні бути контрастними та достатнього розміру, фон повинен бути достатньо простим;

- масштабною — на фоні тексту книги ілюстрація не повинна бути занадто великою або занадто малою;
- одного стилю з іншими ілюстраціями в книзі — тобто ілюстрації однієї книги повинні бути створені в одному стилі та в одній кольоровій палітрі, щоб бути цілісними.

РОЗДІЛ II ОФОРМЛЕННЯ КНИГИ ЖАХІВ

2.1 Аналіз прототипів

Твори Стівена Кінга побували в багатьох видавництвах та багато дизайнерів і художників з різних куточків планети працювали над їх оформленням. Вперше надрукований роман автора — «Керрі», видавництва «Даблдей», у березні 1974 року. Ця книга була оформлена у стилі тих часів, на обкладинці фотографія обличчя дівчини та вінтажний декоративний шрифт з графічними елементами. В 2014 році на сорокаріччя видання випустили делюкс-версію з кольоровими ілюстраціями Томіслава Тікуліна (Додаток 2), котрий в основному займається створенням ілюстрацій для наукової фантастики, фентезі та жахів; працює в різних видавництвах США та Європи. Це видання оформлене ілюстраціями, як і на обкладинці, так і в середині самої книги. Вони створення в реалістичному стилі та поєднані між собою однією кольоровою палітрою. Домінуючим кольором є червоний, який є кольором вогню і характерний для сюжету книги. На обкладинці використано класичний шрифт с жовтим підсвіченням, щоб асоціюватись з вогнем.

Другий роман Стівена Кінга, який був надрукований в 1975 році, у 2016 отримав свою делюкс-версію з кольоровими ілюстраціями Девіда Палумбо (Додаток 3) — американський відомий художник та ілюстратор, в основному займається створенням ілюстрацій у жанрах фентезі та наукової фантастики, як художник він з 2003 року виставляє свої роботи в галереях образотворчого мистецтва. Книга оформлена ілюстраціями на обкладинці та в середині в реалістичному стилі. Домінуючим кольором є синій, котрий підкреслює таємничість та загадковість сюжету. Всі ілюстрації поєднані між собою характерним стилем Девіда Палумбо та обмежені декількома кольорами. На обкладинці для назви використано декоративний шрифт у червоному кольорі, що символізує кров та робить акцент на назві.

Третій надрукований роман автора — «Сяйво» у 1977 році, обкладинку оформив Дейв Крістенсен (Додаток 4). Працював він в акварельній техніці в

теплих кольорах. На обкладинці зображено головне місце дії та головні герої книги. Завдяки цікавій композиції гарно показано характери персонажів та настроїв твору. В 2017 році до сорокаріччя видання випустили делюкс-версію з кольоровими ілюстраціями (Додаток 5) та оформленням Дона Мейца — американського художника. За всю свою кар'єру він двічі вигравав премію «Г'юго» як найкращий професійний художник та отримав більше десяти інших нагород як художник та ілюстратор. Окрім Стівена Кінга, Дон Мейц працював з великою кількістю інших відомих письменників. Також він є автором образу капітана на етикетці відомого алкогольного напою «Captain Morgan». Книгу він оформив в реалістичному стилі, але персонажів зобразив трохи карикатурними. Кольорова палітра ілюстрацій дуже різноманітна, але дуже характерна для сюжетних подій. На обкладинці використано класичний шрифт, а головний акцент зроблено саме на ілюстрації.

В 1978 році було надруковано четвертий роман «Протистояння», обкладинку якого оформив художник Джон Кайея. Ілюстрація для обкладинки виконана досить в живописному стилі та нейтральних кольорах. Головний акцент зроблено на тексті, тобто назві та автору. Шрифти підібрані класичні, але акцентні. Повне видання вийшло в 1990 році та містило 12 чорно-білих ілюстрацій (Додаток 6) Берні Райтсона— американського художника. Вони з'явилися у виданні завдяки домовленості між автором та художником, при цьому Кінг особисто оплатив роботу Райтсону. Ілюстрації виконані в графічному стилі чорним пером. Обкладинка мінімалістична — назва, автор та рамка червоного кольору.

Відомий американський художник в жанрі фантастики Майкл Велан багаторазово працював над оформленням обкладинок та ілюстраціями до книг Стівена Кінга. Він створив обкладинку для першого обмеженого видання роману «Та, що породжує вогонь» (Додаток 7) в 1980 році — це його перша робота як художника для Кінга. Майкл створив багато ілюстрацій до книг із циклу «Темна вежа» (Додаток 8) і також займався оформленням декількох

обкладинок. Його ілюстраціям характерна яскрава кольорова палітра та деталізація, їх цікаво роздивлятись.

У 1978 році у Стівена Кінга вийшла друга збірка оповідань «Нічна зміна». У 2018 році на сорокаріччя видання книги випустили делюкс-версію з кольоровими ілюстраціями Марка Статзмана та чорно-білими (Додаток 9) Кріса Оджерса. Обкладинка виконана в пастельних тонах і зроблений акцент на назві. Книга насичена різноманітними ілюстраціями в різних стилях художників.

Перше видання роману «Кладовище домашніх тварин» було в 1983 році, оформленням обкладинки займалась Лінда Феннімор. Ілюстрація виконана в теплих кольорах, переважає червоний колір, її зміст цілком відповідає сюжету книги.

В 1986 році було видано вперше роман «Воно», над обкладинкою працював Боб Джусті. Також він займався оформленням першого видання роману «Мізері» в 1987 році. Його ілюстрації виконані в реалістичному стилі та в них присутній елемент загадки для читача, котрий також присутній в сюжеті самої книги.

Перше видання роману «Цикл перевертня» було в 1983 році. Берні Райтсон створив 12 кольорових ілюстрацій для нього. Їхня палітра кольорів досить яскрава, а стиль автора досить характерний для сюжету та виконаний в графічному стилі з елементами живопису.

Американський художник та ілюстратор Алан М. Кларк не одноразово працював над роботами Стівена Кінга, наприклад: ілюстрація для обкладинки новели «Верхи на «Пулі»» 2009 року видання, ілюстрації для обкладинки «Воно» 2011 року видання. Вони виконані переважно в холодних кольорах, де домінує синій колір. За характером вони досить моторошні та дуже деталізовано передають сюжет книги без будь-якої цензури.

Глен Орбік, американський ілюстратор, працював над обкладинками до романів Кінга: перше видання збірки оповідань «Все можливо»(2002 рік), перше видання роману «З Б'юїка 8»(2002 рік), перше видання роману «Зона

покриття»(2006 рік). Його ілюстрації доволі яскраві з акцентом на одному певному кольорі, який притаманний сюжету даної книги.

В 2013 році було спеціальне обмежене видання роману «Країна розваг», яке містило в собі кольорову карту парку розваг та дев'ять чорно-білих ілюстрацій, які були створені Робертом Макгіннісом — відомим американський художником та ілюстратором. Він створив ілюстрацій більш ніж для 1200 обкладинок книг та понад 40 постерів для фільмів.

Для спеціального видання роману «Доктор Сон» художник Ерін С. Уеллс створив чорно-білі ілюстрації, а над обкладинкою працював Вінсент Чонг. Ілюстрації виконані у графічному стилі за допомогою олівця.

Вікторія Лебєдєва працювала над оформленнях російського видання книжок Стівена Кінга: роман «Доктор Сон»(2014 рік), роман «Крістіна»(2014 рік), збірка «Команда скелетів»(2014 рік).

В Україні книги Стівена Кінга видаються «Клубом сімейного дозвілля»(КСД) (Додаток 10) і користуються великою популярністю у читачів. Аналогів видання цього автора в нашій країні немає. У книжках КСД цікаві та привабливі обкладинки, але внутрішніх ілюстрацій немає, на відмінну від закордонних видавництв. Над дизайном обкладинок до книжок Стівена Кінга працювали такі художники як: Стаднік Володимир Іванович, Шевченко Олександр, Маріанна Пашук, Петро Вихорь, Владлен Трубчанінов та Олександр Васильович Семякін. Для обкладинок книжок використовують фото, які художньо обробляють. Кожна обкладинка передає зміст сюжету: головний герой, головне місце дії, головна сюжетна лінія твору, головний негативний персонаж та багато іншого. Шрифт єдиний для всіх книжок, що об'єднує їх у серію. Головним акцентом на обкладинці є автор, для нього вибраний класичний жирний шрифт, та сам напис є великим та займає значну частину обкладинки.

2.2 Розробка концепції

Після аналізу прототипів книжок Стівена Кінга, необхідно шукати власну концепцію для дизайну та оформлення книги. Для початку треба ознайомитись з книгою, котру треба оформити. Ідеальним варіантом є повне прочитання, але можна обмежитись коротким змістом.

Анотація до книги : «"Ярмарок нічних жахів" — це найновіший на даний момент збірник короткої прози Стівена Кінга. Як відомо, Стівен Кінг пише не тільки великі романи, але й короткі оповідання, розповіді та навіть вірші. Дані збірки короткої прози він видає раз на три-чотири роки і оповідань у кожній з виданих книг більше десятка. От і дана книга по традиції містить більш, ніж десять коротких і не дуже оповідань та розповідей, є навіть два вірші. Всі твори між собою не з'єднані, кожне оповідання розповідає якусь інакшу історію. Історію жахів, або страхів. Щасливого кінця в цих оповідях годі й чекати, адже Кінг вирішив добряче полякати читача, адже кожен твір з його збірки - це як окремий товар на ярмарку страхів. А головна робота страху — це лякати. Деякі з історій дійсно варті уваги - як-от "Мораль" — цікавий твір із доволі правдоподібним сюжетом, який розкриває всю суть гріхопадіння і відплати за вчинений злочин. "Дюна" — про лиховісну дюну на безлюдному острівці, яка якимсь незрозумілим чином може передбачити чиюсь швидко смерть. "Маленький зелений бог агонії" - про те, що іноді варто прислухатися до людей, які впевнені, що іноді їхні страждання після аварії може спричинити маленький демон, який мешкає всередині вас. "Джонні Блокада" — розповідь про те, що талановитий новачок бейсбольної команди може приносити нещастя і виявитися не тим, ким його вважають. Також доволі цікаве оповідання "Вона нездужає" — про наслідки любові і хворобливу нездатність признати втрату дружини. Цікавий цей збірник ще й тим, що перед кожною оповіддю, Кінг описує невеличку ідею створення даного оповідання і розказує, що його нашттовхнуло на написання даного твору. В цілому даний збірник доволі цікавий і є декілька дійсно класних речей, але більшість оповідань вийшли просто непоганими і на один раз. Деякі твори перегукуються з ранніми

роботами автора. Не самий найкращий збірник Стівена, але його фани будуть раді відчутти той страх, що його так вміло вміє продати Кінг.».

Стиль оформлення книги повинен відповідати жанру книги та її цільовій аудиторії. Оскільки книги жахів Стівена Кінга мають рейтинг 18+, їх оформлення повинно бути моторошним та похмурым.

Для дизайну та оформлення книги «Ярмарок нічних жахів» було обрано чорно-білий стиль. Він є досить характерним для жанру жахів.

Чорно-білі зображення та ілюстрації будуть завжди актуальними, бо є класикою. В них нічого «не відволікає», бо різноманітність кольорів зазвичай відволікає та дезорієнтує глядача. Монохромна картинка може виглядати нудно, але в ній краще можна розставити акценти, підкреслити деталі та побачити те, що хотів сказати автор. Вона є простою та мінімалістичною та може викликати більш сильні враження ніж кольорове зображення. Темний силует на фоні світлого неба або яскрава деталь на чорному фоні викликають відчуття та емоції, котрі не пробудили б кольори. Чорно-біле зображення залишає місце для уяви глядача.

Чому ж воно є більше привабливим для людського погляду? Скоріше всього через те, що людина бачить оточуючий світ у кольорі, тому монохромне зображення для неї виділяється. Чорно-біле зображення в цілому є дуже незвичайним для нашого буденного життя, тому воно змушує нас зупинитись та роздивитись його. З цієї ж причини, таке зображення викликає у людини глибокий емоційний відгук.

Вчені довели, що нам не обов'язково бачити кольори. Якщо мова йде про знайомі нам предмети, то мозок сам асоціює їх з необхідними кольорами, котрі він вже до цього бачив. За допомогою експерименту було показано, якщо людині показати чорно-білі зображення полуниці, бананів та інших предметів, котрі мають відповідний відомий колір — в мозку активуються ділянки, котрі відповідають за розпізнавання реальних кольорів.

Таким чином чорно-білі зображення не заважають мозку сприймати кольори, але в той же час не відволікає від деталей та викликає особливі враження та емоції.

2.3 Дизайн обкладинки

Обкладинка книги виконує захисну та інформаційну функцію. Вона захищає книгу від вм'ятин, заломів і навіть від потрапляння води.

З комерційної точки зору обкладинка найважливіший елемент книги, бо є її обличчям. Тобто, чим привабливіше та гармонійніше оформлення, тим більше шансів у книги привабити читача та викликати у нього бажання купити її.

Характер оформлення обкладинки визначається змістом книги, жанром, характером видання та цільовою аудиторією. Також він має бути візуально поєднаним з внутрішнім оформленням.

В загальну композицію обкладинки можуть входити: фотографії, ілюстрації, логотипи, монограми, емблеми, орнаменти та символи, котрі відповідають сюжету та змісту книги. Ці елементи несуть не лише художню цінність, а й якусь думку. Інтерес до книги можуть викликати ілюстрації, котрі лиш асоціативно пов'язані з сюжетом або назвою книги. Важливо робити оформлення обкладинки не надто яскравим, щоб зберегти певний емоційний настрій читача.

Для того, щоб сфокусувати глядача на жанр, тему та ідею книги, потрібно робити акцент за допомогою ілюстративного фону, котрий стилізований під сюжет, стиль та епоху.

Обкладинка не повинна бути занадто перенавантажена, або нудною. Потрібно досягти композиційної та візуальної індивідуальності, де ідея буде добре зчитуватись та сприйматись.

Також дуже важливим елементом обкладинки книги є корінець. Дуже часто на полицях книжкових магазинів читач бачить тільки цей елемент книги, тому його оформлення є дуже важливим. Найчастіше на ньому розміщують

ім'я автора, назву книги. Також там може бути назва видання, номер серії або логотип чи монограма. Напис розташовується знизу-вверх, щоб, коли книга стоїть на полиці, його можна було легко прочитати.

Для оформлення обкладинки книги Стівена Кінга «Ярмарок нічних жахів» було створено чорно-білі ілюстрації в програмі Procreate на iPad за допомогою стилуса Apple Pencil.

Procreate — растровий графічний редактор, розроблений компанією Savage Interactive для операційних систем IOS та iPadOS. Був запущений в App Store у березні 2011 року, оновлюється щомісяця. Застосунок може розпізнавати жести, як рукою так і стилусом: масштабувати, обертати, розтягнути на весь екран, скасувати останню дію, скасувати до 250 дій, відновити скасовану дію, очистити шар, приховати панель інструментів та багато інших. Також Procreate має набір інструментів для редагування параметрів зображення: кольору, насиченості, тону, розмиття та багато інших. Вона має 200 різноманітних пензлів, котрі можна налаштовувати на свій смак та вподобання. Також з інтернету можна закачати пензлики, якщо стандартного набору застосунку буде мало.

Для фону обкладинки було створено ілюстрацію нічного лісу. Для роботи було використано пензлики : Nikko Rull, Blackburn та олівець 6B. Такий фон має характер загадковості, таємничості та є доволі моторошним, бо більшості людей лякає темрява та те, що в ній може бути. Він є досить характерним для жанру жахів.

Для переднього плану було обрано персонажа — ворону, котра сидить на надгробку. Ця пташка асоціюється з потойбічним життям. Для роботи були використані такі ж самі пензлики, як і для фону. У програмі Photoshop фон та переднім план були поєднані.

Для корінця було намальовано мінімалістичне зображення ворони, щоб виділити книгу. Колір був обраний червоний, щоб зробити акцент на цій пташці.

На зворотньому боці книги на фоні розташовано ілюстрацію нічного лісу. На передньому плані зображено мінімалістичний елемент, а на ньому анотація до книги (Додаток 11).

2.4 Створення форзацу

Перше, що бачить читач, коли відкриває книгу — форзац. Цей елемент присутній тільки у книжках з твердою обкладинкою. Форзац вважається простором для фантазії та самовираження дизайнера. Він може бути однотонним, або містити ілюстрацію. У деяких книжках на форзаці розміщують корисну інформацію для книги, наприклад карту.

Однокольорові форзаці виготовляють із білого або кольорового паперу. Можна подумати, що такий простий форзац не має сенсу та естетичного значення, але, якщо він розміщений поміж яскравою обкладинкою та яскравим титульним листом, можна слугувати паузою між двома яскравими елементами книги. Однотонний кольоровий форзац підібраний за кольором відповідно обкладинці, посилює враження від неї та підкреслює гармонійність видання.

Форзаці поділяють на: орнаментальні, емблематичні, сюжетно-ілюстративні та ілюстративно-символічні. Орнаментальні застосовуються майже у всіх видах видання. Емблематичні використовуються рідше. Такі форзаці зустрічаються в науковій, політичній та художній літературі. Сюжетно-ілюстративні та ілюстративно-символічні зазвичай зустрічаються в художній та науково-популярній літературі.

Якщо книга оформлена великою кількістю ілюстрацій, то форзац повинен бути дуже якісно оформлений та бути високої якості. Більш масові видання, особливо без ілюстративного внутрішнього оформлення, потребують гарного форзацу, котрий дуже часто слугує ледь не єдиним елементом внутрішнього художнього оформлення книги.

Для форзацу книги Стівена Кінга «Ярмарок нічних жахів» було створено ілюстрацію, на котрій зображено привидів. Вона відповідає жанру жахів та настрою книги. Самі привиди є класичним елементом жанру жахів та

асоціюються з ним. Іноді вони виступають головним елементом творів або фільмів жахів. Було обрано саме таку тему, бо форзац повинен бути не надто перенавантажений та досить лаконічним. Для роботи було використано пензлики : Nikko Rull, Blackburn та олівець 6B. Самі привиди намальовані темно-сірим кольором для акценту на них. Вони добре виділяються на світло-сірому фоні. Для більшої атмосфери було додано ефект туману, котрий створив плавний перехід на фоні та виділив привидів переднього плану поміж привидів заднього плану (Додаток 12).

2.5 Дизайн титульного розвороту

Наступним елементом для оформлення книги був — титульний розворот. Він розташований на початку книги та містить інформацію:

- ім'я автора або авторів;
- назву книги;
- назву видання;
- рік видання;
- назву серії(якщо потрібно).

У більшості випадків титульна сторінка займає два аркуші. На одній розташована інформація, а на іншій — ілюстрація або інше художнє оформлення.

Для лівої частини титульного розвороту книги Стівена Кінга «Ярмарок нічних жахів» було створено ілюстрацію (Додаток 13). На ній зображено людський череп та свічку, котра тільки потухла і від неї ще йде дим. Ця ілюстрація асоціативно доповнює зміст книги та створює необхідне враження та атмосферу. Для роботи було використано пензлики : Nikko Rull, Blackburn та олівець 6B.

У правій частині титульного розвороту розташована інформація про книгу. Щоб зробити її більш цікавою, було додано мінімалістичні елементи, котрі доповнюють сторінку, але не перенавантажують її (Додаток 14).

2.6 Оформлення ілюстрацій

Робота розпочалась з створення ілюстрації-заставки, котра буде розташовуватись на початку нової глави. Її темою було обрано кладовище в ночі. Це дійсно моторошно і характерно для жанру жахів та підходить кожному оповіданню книги, бо в них завжди присутня тема смерті та потойбічного життя (Додаток 15).

Наступним етапом було створенню сюжетних ілюстрацій. Першою була ілюстрація до оповідання «Вісімдесят перша миля». За основу було взято опис самого автора : «Великі фасадні вікна того, що колись було «Бургер Кінгом», замість дощок були забрані тонкою сталевною сіткою, а отже, для Піта не становило труднощів роздивитися там усе, що було видно. Усі обідні столи й перегородки кабінок з ресторанної частини щезли, а кухонна частина здавалася просто затемненим проваллям із дротами, що місцями стирчали зі стін, та панелями, що місцями звисали зі стелі, але цілком позбавленим меблів це приміщення не було.

У його центрі, оточені складаними стільцями, стояли зсунуті разом два картярські столи. На цій подвійної широчині поверхні містилося з десяток брудних бляшаних попільниць, кілька колод замацаних «Велосипедних» карт і коробочка покерних фішок. Стіни прикрашали двадцять чи тридцять кількааркушних журнальних розгорток... Надворі, на смузі південного напрямку траси I-95, з'явився важко впізнаваної марки і допотопності автомобіль-універсал. Подорожував цей легковик зі швидкістю, набагато меншою за визначену для платної автомагістралі мінімальну. Його наздогнав гінкий сідловий тягач і, заревівши гудком, вивернув на обгінну смугу. Універсал, що тепер уже котився ледве не просто за інерцією, завернув у проїзд до відпочинкової зони, проігнорувавши великий щит із написом: «ЗАКРИТО. НЕ ОБСЛУГОВУЄТЬСЯ. НАСТУПНА АВТОЗАПРАВКА ТА ЇЖА ЧЕРЕЗ 27 МИЛЬ». Машина вдарила – так, що вони покотилися геть, – чотири помаранчевих барила, які блокували в'їзд, і зупинилася ярдів за сімдесят від будівлі покинутого ресторану. Відчинилися двері з водійського

боку, але ніхто звідти не виліз. Також не прозвучало дзвоників, які сигналізують: «Агов-дурнику-в-тебе-двері-відчинені». Дверцята просто беззвучно повисли... Водійські двері висіли прочиненими...». Для роботи було використано пензлики : Nikko Rull, Blackburn та олівець 6В (Додаток 16). Спочатку був пошук необхідних референсів, а саме вигляд даного автомобіля та вигляд ресторану «Бургер Кінг»[9, с. 23].

Дуже важливо було передати характер та атмосферу автомобіля, адже в оповіданні він є живим створінням та негативним персонажем (Додаток 17).

Наступною була ілюстрація до оповідання «Дюна». Вона створювалась опираючись на загадкову атмосферу та опис автора: «Його білі кучері майоріли навколо майже лисого черепа... Суддя посунув протоптаною ним за всі ці роки вузькою стежкою. Він погляне на дюну на тому боці острова, де в піску немає камінців та мушель...»[9, с. 80]. Тобто головним елементом ілюстрації є зображення дюни, а на задньому плані видно, як головний герой сидить на березі. Для роботи було використано пензлики : Nikko Rull, Blackburn та олівець 6В (Додаток 18). Спочатку був пошук референсів для зображення дюни та її флори (Додаток 19).

Наступною була ілюстрація до оповідання «Поганий хлопчик». На ній зображено головного злодія, якого Кінг описав : «...хлопчик. ...Він був усього чотири з половиною фути на зріст і неабияк вгодований. Одягнений у довгі, по коліно, сірі шорти та зелений светр із оранжевими смугами. Зверху светрик напинали хлопчачі цицьки, а знизу вимальовувалось чимале черево. На голові була шапочка, ота дурнувата, з пластиковим пропелером. Його обличчя було пухким і водночас немов скам'янілим. Волосся мало той самий колір, що й смуги на светрі, – відтінок, який нікому не подобається. Пасма стирчали навколо його відстовбурчених вух. Ніс здавався маленькою плямою під найяскравішими, найзеленішими очима, які я будь-коли бачив. Він вередливо скривив рота, наче Купідон, і його губи були такими червоними, наче він їх вимадав маминою помадою. Відтоді я перестрів багато різних морквяних маківок із червоними губами, але не такими калиновими, як у того поганого

хлопчика.»[9, с. 96]. Відштовхуючись від цього опису, було створено ілюстрацію цього хлопчика (Додаток 20). Дуже важливо було передати саме його характер та злий погляд. Ілюстрація створювалась в такій ж техніці, як і інші та такими ж пензликами (Додаток 21).

Наступною була ілюстрація до оповідання «Потойбіччя». На ній зображено персонажа із потойбічного світу, котрий головний за розподілення людських душ (Додаток 22). Кінг його описав : «Біля заваленого паперами столу стоїть чоловічок у мішкуватих штанах з високою талією на підтяжках. У нього прилизане каштанове волосся з проділом посередині. Він носить окуляри з тонкою оправою. На стінах висять рахунки та вирізані з журналів вульгарні фото оголених жіночих ніг...»[9, с. 179]. За допомогою ілюстрації показано характер персонажу та атмосферу його кабінету. Для роботи було використано пензлики : Nikko Rull, Blackburn та олівець 6B (Додаток 23).

Наступною була ілюстрація до оповідання «Маленький зелений бог агонії» (Додаток 24). На ній зображено персонаж та сам бог агонії. Основою був опис із книги: «У темряві з рота Ньюсома, за зубами, виникло щось міхурчасте, вкрите волосинками...Меліса бачила, звідки вилізла та бридота, тому навіть у стані критичної паніки чинила мудро та затулила рота обома руками. Штукенція скочила їй на шию, перелізла через щоку й приземлилась на ліве око... Крик жінки втілював таку міру болю, яка б не вписалася в десятибальну шкалу болю...»[9, с. 355]. Головне в цій ілюстрації — відчуття страху, жаху та агонії (Додаток 25).

Усі створені ілюстрації об'єднані одним кольоровим рішенням, використанням однакових пензликів та однакової техніки. Завдяки цьому відчувається цілісність самої книги.

2.7 Підбір шрифтів

Не менш важливим елементом в оформленні книги є шрифт. Шрифт — невід'ємна частина створення книги. Книжкові дизайнери поділяють два поняття: гарнітура та шрифт.

Шрифт — це певний зразок, наприклад Helvetica Narrow Italic. А гарнітурою позначають набір шрифтів одного малюнка, але різних розмірів (кеглів) та накреслень. Наприклад, Helvetica — це гарнітура.

Шрифт також поділяють на 2 групи: набірний та мальований. Набірний шрифт використовується для тексту видання. Мальований шрифт застосовується для візуального оформлення, дизайну книги, зокрема, на обкладинці, палітурці та титульному листі. Мальований шрифт створює унікальний стиль книжкового твору.

При виборі шрифту враховуйте 3 особливості: гарнітуру, зображення та кегль.

Набірний текст рекомендується друкувати звичайним, курсивним, напівжирним або курсивним жирним шрифтом у вибраній гарнітурі.

Що впливає на вибір шрифту? Звісно, папір. Якщо у вас крейдований папір, то не використовуйте важкі, контрастні шрифти, вони виглядають помітно. А на газетному папері важко зчитується тонкий і витончений шрифт.

Щоб вашу книгу було легко читати, важливо підібрати шрифтовий кегль. Розмір кеглю обчислюється у пунктах (1 пункт = 0,376 мм).

Для кожного кеглю є своя персональна назва: кегль 4 пункти — діамант; кегль 6 пунктів — нонпарель; кегль 7 пунктів — міньйон; кегль 8 пунктів — петит; кегль 9 пунктів — борг; кегль 10 пунктів — корпус; кегль 12 пунктів — цицера; кегль 14 пунктів - мітель.

Для кожного типу книжкового видання визначено найбільший розмір кеглю. Так, для художньої літератури підходить 10-12 кегль. Для решти друкованої продукції оптимальним вважається 9-14 кегль.

Щодо обкладинки, то тут необхідно близько двох шрифтів, котрі будуть вдало поєднуватись та передавати характер самої книги або автора. Для оформлення книги Стівена Кінга «Ярмарок нічних жахів» було обрано два шрифти: Blood Cyrillic та Cambria. Перший шрифт є декоративним і був обраний через те, що схожий на кров, а вона дуже добре підходить під жанр

жахів. Зазвичай люди бояться крові, бо вона означає біль, а біль означає страждання та смерть.

На обкладинці цей шрифт представлений у червоному кольорі, щоб зробити акцент на імені автора та привернути увагу. Чому саме акцент на імені Стівена Кінга? Оскільки він всесвітньо відомий письменник, то перша причина чому купують його книги — його ім'я говорить саме за себе, всі знають, що Кінг дуже талановитий та пише гарні книжки.

Другий шрифт, котрий був обраний — класичний. Він доволі вдало поєднується з декоративним шрифтом, гармонійно виглядає на ілюстрації та не перенавантажує її. Саме тому, декоративний шрифт помічається першим та першим привертає увагу читача.

РОЗДІЛ III ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПРОЦЕС

3.1 Основні етапи друку книги

Для створення вдалої готової книги дуже важливо знати етапи її друку та як правильно її підготувати. Завдяки цим знанням можна уникнути помилок та зробити готову роботу більш привабливою та вдалою, розкрити та доповнити її дизайн та оформлення.

Перший етап друку книги — це макетування. Воно включає набір тексту, редакцію, макетування та верстку. Розробка макету потрібна для обкладинки, кольорових вкладок, сторінок із ілюстраціями або графікою. Якщо внутрішній блок містить лише текст, можна обійтися послугами верстальника. Підсумковий макет повинен містити підготовлені згідно з вимогами друкарні (включаючи підготовку тиражу) оригінал-макети внутрішнього блоку, обкладинки, вкладишів.

Наступний етап друку книги — виготовлення внутрішнього блоку. Він складається з: нанесення тексту, різання, складання. Вибір технології залежить, в основному, від тиражу. Залежно від обраної технології, складання готується під клейову обкладинку або для зшивання "зошитами".

Паралельно йде такий етап друку книг, як виготовлення обкладинки. Вона може бути повно кольоровою (надрукована на папері цифровим або офсетним методом), або виготовлена з інших матеріалів, з нанесенням зображення методом шовкографії або тиснення. В цьому випадку для обкладинки використовують штучну шкіру, вініл, тканину та інше.

Завершальний етап друку книги — зшивання. М'яка обкладинка найчастіше виготовляється клейовим способом, а для твердої палітурки технологи підбирають найбільш підходящий до конкретного замовлення варіант (модифікацій твердої палітурки може бути безліч, і кожен з них підбирається з умов замовлення та побажань клієнта).

3.2 Вибір паперу

При друкуванні книги дуже важливо обрати правильний папір. Для будь-якого виду друку необхідно використати відповідний тип паперу. Зазвичай його класифікують за такими ознаками:

- спосіб друку — може використовуватись офсетна, висока, глибока, цифрова технологія;
- склад волокна;
- маса або товщина;
- за білизною прийнято виділяти такі види паперу для друку книг: 60-70% — дешева, передбачає невеликий термін придатності; 85–88 % — призначена саме для книжково-журнальної продукції; 90-98% — використовується для багатокольорових видань.

Але який кращий : білий чи тонований? У цьому питанні допоможе розібратись книга Яна Чіхольда «Форма книги».

Для того, щоб надати білизну паперу, необхідно вибілювати хімічним способом. Але невибілений папір не тільки більш міцний, але й красивіший. Білий колір сторінок у книзі більш виснажує очі читача. Також книжкова сторінка стає більш прозорою. Отже вважать білизну паперу надійним знаком якості не варто. Ледь тоновані сторінки книги створюють єдність між папером та текстом.

Як правило, для кожного типу книги та її призначення підбирається певний папір:

- папір для шкільних підручників — до нього високі вимоги та навіть існують певні стандарти. Такі підручники повинні бути надруковані з дуже легкого паперу, щоб їх можна було комфортно носити з собою у школу, але сторінки повинні бути достатньо непрозорі для комфортного читання;
- художня література великим тиражом — такі книги бувають дуже різноманітних форматів, від цього залежать й вимоги до паперу. Існує декілька категорій: книги для довгого користування — найчастіше

друкуються офсетним чи типографським способами, в них можуть бути ілюстрації, але відсоток інформації та текстів набагато більший, рекомендують вибирати папір 78-90% білизни та непрозорість не менше 91%, папір потрібний такий, щоб з часом не пожовтів; книги короткочасного використання — папір в таких книжках повинен містити деревну масу, щоб зберігати екологію та навколишнє середовище, такий папір підходить для офсетного та типографського друку, білизна має бути від 65% до 74%, а непрозорість не менше 85%, вимоги до паперу для таких книжок не надто високі; книги кишенькового формату — маленькі книжки в м'якій обкладинці, котрі у свій час були дуже популярними, залежно від бюджету, папір може бути чисто-целюлозним або містити деревну масу, прозорість має бути від 85%;

- папір для словників та Біблії — підходить для офсетного та друкарського друку, чисто-целюлозна та вироблена в нейтральному середовищі. Маса паперу дуже мала: 30 - 50 грамів квадратний метр. Непрозорість при цьому не менше 85%. Такий папір має великий вміст пігментів для надання непрозорості, друк на такому папері дуже непросте справа;
- довідники та енциклопедії — можна розділити на два класи: тривалого терміну використання, обмеженого терміну використання. Судячи із назви, довідники тривалого використання повинні служити роками і не просто стояти на полиці. Вимоги до якості паперу дуже високі. Папір масою від 70 до 90 грамів виготовляється з чистої целюлози, в нейтральному середовищі. У довідниках обмеженого терміну «придатності» допускається та рекомендується використання паперу з деревною масою;
- папір для альбомів образотворчої продукції — вибирають зазвичай папір для офсетного або глибокого друку. Білизна паперу від 85% до 110%. Добре підійде крейдований папір з матовою або глянцевою

поверхнею. При цьому слід пам'ятати, що високий глянець ускладнює розгляд ілюстрацій. При великому форматі, коли сторінка згинається світловий відблиск освітлення збоку не дає розглянути картину, відчуті колірну гаму і замість насолоди може виникнути роздратування. Рівна матова поверхня благородніше;

- папір для дитячих книг — багато видавництв конкурують між собою саме якістю паперу та ілюстрацій. Покупці не готові купувати дитячі книжки на сірому та тонькому папері, інтерес викликають якісні видання. Більшість дитячих книг друкується офсетним способом. Папір повинен мати масу від 90 до 240 грамів. Білизна 80-90%, тому що більш висока білизна негативно впливає на зір, очі втомлюються і дітям стає неприємно читати надто "білу" книгу. Перевагу найчастіше віддають матовому паперу, не крейдованому або крейдованому, залежить від бажань.
- папір для представницької літератури — у разі офсетного або трафаретного друку вибирають папір масою 90-240 г. Білизна може бути набагато вищою, ніж в інших книгах — 90-100%, а може бути і не високою, у разі використання тонованого або фарбованого паперу, а також паперу з видимими ефектами, наприклад, ефектом «мармуровості». Залежно від дизайну книги папір може бути матовим або глянцеvim, крейдованим чи ні. Крім цього, допускається тиснення, що імітує різні матеріали або додаткові оптичні ефекти (фарбування, ефект перламутру і т.д.).

3.3 Види друку

1) Офсетний — це метод плоского друку, при якому фарба з друкованої форми потрапляє на проміжну поверхню, після чого опиняється на папері. У друкарні можуть застосовуватися рулонні, листові, багато та однобарвні машини. Особливою характеристикою такого підходу є те, що пробільні та друкарські елементи знаходяться практично в одній площині. Проте вони

мають різні фізико-хімічні характеристики: друкуючі елементи відштовхують вологу та приймають фарбу, тоді як із пробільними все навпаки. Листові офсетні машини підходять для друку тиражів книг середніх обсягів, а також дозволяють виготовляти вироби нестандартного формату. Рулонна техніка здатна виготовляти величезні замовлення. Такі машини друкують і при цьому фальцюють листи, видаючи сфальцьовані зошити, які можна відправляти на добірку та зшиття.

2) Цифровий — це технологія прямого нанесення фарб на поверхню, що запечатується без застосування постійних друкованих форм. Дозволяє виготовляти малі тиражні продукції у поліграфії. Крім цього цифровий друк досить дешевий, що підвищує його рентабельність і вигоду. У країнах, де знають, що таке бізнес на поліграфії, використовують саме цей спосіб передачі зображення, оскільки дає можливість оперативно змінювати тексти, зображення. У цифровому друку застосовуються практично будь-які матеріали. Зображення може переноситися на папір, фотопапір, плівку, пластик. Але є деякі обмеження. Неможливо робити відбиток на товстому картоні або на дуже тонкому папері (наприклад, газетному). На фактурних поверхнях якість малюнку може знижуватися.

3.4 Підготовка ілюстрацій

1) Формат — варіантів популярних форматів лише кілька: TIFF та PDF. Про решту (*.PSD, *.CDR, *.EPS, *.AI, *.JPG, *.GIF, *.BMP, *.PSB) можна відразу забути. Якщо зручніший варіант із форматом — TIFF, перед здачею макета треба зробити наступне:

- у файлах формату TIFF усі шари необхідно злити в один – Background;
- видалити у файлі додаткові шляхи, канали та шари, що використовуються у розмітці макета.

Варіант із форматом PDF викликає менше запитань і вимог до нього менше. Необхідно закривати шрифти в макеті або простежити за правильним

використанням шрифтів у PDF. Відразу виставляйте роздільну здатність для растрових об'єктів не менше 300 dpi (pixels/inch).

2) Колір та фарба — використовувати кольори лише з панелі CMYK. Використання інших палітр — RGB, LAB та інших у друку категорично неприпустимо. Не варто використовувати власні колірні профілі при створенні макета, тому що в процесі обробки файлу закладені вами кольори можуть суттєво спотворюватися від задуманих. Що робити, якщо у вашому дизайні макеті є великі області, що складаються з суцільно чорного кольору? У неправильно обробленому макеті під час друку чорне тло може повестися непередбачуваним. Щоб уникнути проблем із чорним кольором, можна робити фонову підкладку з інших каналів кольорів у великих областях заливки. Підкладка має бути однорідною, при друку будь-яка неоднорідність буде помітна. Щоб чорний колір був красивим та насиченим, у великих областях фону або великого тексту використовують у заливці по 50% (максимум 60%) інших кольорів (наприклад, CMYK 50/50/50/100).

ВИСНОВОК

Книги жанру жахів — це вид художньої літератури, котрий актуальний у нас час і буде актуальним у майбутньому. Цільова аудиторія таких книжок дуже різноманітна та широка, безліч читачів по всьому світу купують жахи, щоб отримати певні емоції та адреналін. Яскраві незвичайні сюжети, цікаві персонажі, загадкова історія, незвична локація та моторошні події. А дизайн таких книжок — є їх візитівкою та першим стимулом до ознайомлення або покупки.

Під час створення дипломного проєкту була проведена дослідницька робота, а саме аналіз психологічних аспектів розробки дизайну книги та як він впливає на читача.

Більш детально було проаналізовано дизайн книжок у жанрі жахів.

Також було проведено аналіз оформлення книжок Стівена Кінга різними художниками та ілюстраторами по всьому світу. Завдяки цьому було зрозуміло, що цей письменник ще з минулого століття є затребуваним у різних куточках нашої планети та його книги користуються великою популярністю, в Україні в тому ж числі. Продажі книжок Кінга є самими великими серед усіх книжок видавництва «Клуб сімейного дозвілля».

Було досліджено специфіку процесу підготовки макету до друку та його різновиди.

Метою була розробка вдалого, привабливого, цілісного дизайну та ілюстрацій для книги, що зацікавить українського читача. У процесі створення було проведено детальне ознайомлення з самою книгою «Ярмарок нічних жахів» та його сюжетом. Для більш кращого аналізу було придбано друковану книгу від видавництва «Клуб сімейного дозвілля», а саме щоб краще зрозуміти побудову самої книги та подивитися на дизайн з точки зору читача, щоб виділити недоліки та переваги в оформленні.

Робота починалась з пошуку основної концепції та стилю для ілюстрацій і обкладинки. Був проведений аналіз різних стилів та матеріалів для створення ілюстрацій для книжок жанру жахів. Було вибрано досить характерний для

жанру жахів чорно-білий стиль. Але перед його використанням було проаналізовано всі його переваги та недоліки та як він буде сприйматися читачем і впливати на нього.

Наступним етапом був пошуків ескізних рішень на основі описів Кінга його персонажів та локацій. Орієнтуючись на атмосферу сюжету книги та на різноманітні референси, було створено ескізи, а потім і самі ілюстрації на iPad за допомогою Apple Pencil у програмі Procreate.

Для повної стильової єдності у всіх ілюстраціях використовувалися однакові пензлики: Nikko Rull, Blackburn та олівець 6B.

У пояснювальній записці зазначено всі етапи розробки дипломного проєкту: від аналізу інформаційних джерел та прототипів до підготовки макету до друку.

Через ілюстративну частину було створено унікальні ілюстрації з образами героїв та подій оповідань, вибрана концепція оформлення книги повністю відповідає жанру жахів, є досить цікавою та витриманою.

Отже, можна сказати, що книга формує модель сприйняття світу людиною, впливає на його погляди, культуру, мову та думки. Вона може виконувати як навчальну, так і розважальну функцію; бути добрим другом та товаришем.

Завдяки праці художника-ілюстратора можна розкрити потенціал книги, доповнити її та зробити привабливою для читача. Як людей сприймають в першу чергу по зовнішньому вигляду, так і книжки сприймають в першу чергу по обкладинці та оформленню. Якщо зробити невдалий дизайн, то, навіть з найцікавішим сюжетом, книга може залишитись без уваги читача.

Саме тому дуже важливо робити привабливе та гарне оформлення книжок, а в даному випадку саме книжок українською мовою, щоб спонукати людей ознайомитись з нею та придбати її. За рахунок цього у суспільства буде поліпшуватись знання української мови, її культури та історії. Це є дуже важливим аспектом для формування єдиної щасливої нації, котра знає своє минуле та може будувати щасливе майбутнє разом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Франк, Я. Тайные знания коммерческих иллюстраторов / Я. Франк, -М.: Издательство студии Артёма Лебедева, 2010. – 165 с.
2. Чихольд, Я. Облик книги. / Я. Чихольд , - М.: Издательство студии Артёма Лебедева, 2013. – 240 с.
3. Кнабе Г. А. Энциклопедия дизайнера печатной продукции. Профессиональная работа / Г. А. Кнабе. - М.: Диалектика, 2005 – 736 с.
4. Фрейзер Б. Управление цветом. Цветокоррекция. Искусство допечатной а. подготовки / Б. Фрейзер, К. Мерфі, Ф. Бантінг. -М.: Вильямс, 2006. – 560 с.
5. Барышников Г. Шрифты. Разработка и использование / Г.Барышников, а. А.Бизяев, В.Ефимов и др. – М.:Книга, 1997. –237с.
6. Мельников, О. В. Технологія плоского офсетного друку : підручник / О. В. Мельников ; за ред. д-ра техн. наук, проф. Е. Т. Лазаренка ; МОН України, Ін-т інновац. технологій та змісту освіти, поліграф. технікум УАД. – 2-е вид., випр. – Львів : УАД, 2007. – 388 с. – МОН України.
7. Офсетний друк (у двох книгах) : навч.посіб. Книга 2. Друкарські машини, оздоблювальне та допоміжне обладнання / С. М. Ярема, В. А. а. Карплюк, С. І. Мельнічук, Р. С. Прокопчук. – К. : УкрНДІСВД, 2002. – 507 с.
8. Перетятко, Б. Т. Папір для офсетного друку / Б. Т. Перетятко, Л. С. Слоцька ; під ред. д.т.н., проф.Е.Т. Лазаренка. – Львів : НВП "Мета", 2000. – 106 с.
9. Кінг, С. Ярмарок нічних жахів: збірка оповідань / Стівен Кінг, -Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016- 448 с.
10. Гаванко С. та ін / Конструкція книги . – Львів: Фенікс, 1999. – 134 с.
- 11.Герчук Ю.Я. Художественный мир книги / Ю.Я. Герчук – М.: Кинга, 1989.- 239 с.
12. Джеймс Феличи Типографика :шрифт, верстка, дизайн / 2014.- 497 с.

13. Джейсон Саймонс. Настольная книга дизайнера. Обработка иллюстрации.- М: АСТ; Астрель, 2008.- 256 с.
14. Раскин А.Н., И.В., Ромейков, Н.Д., Бирюкова / Технология печатных процессов/
15. Тимошик Н.С. Книга автора, редактора, издателя. К.,2005.
16. Ахремко, В.А. Сам себе дизайнер. Иллюстрированное пошаговое руководство / В.А. Ахремко. – М.: Эксмо, 2018.- 96 с.
17. Келейников И. Дизайн книги: от слов к делу. М.: Рип-Холдинг, 2012.
18. Добиаш-Рождественская О. История книжного искусства. – М.: Книга, 1987. – 50 с.
19. Гончаров А.Д. Художник и книга. М., 1964.
20. Даниленко В. Я. Основы дизайну / В. Я. Даниленко. – К.: ИЗМН, 1966. – 92с.
21. ДОКТОР СОН Стивена Кинга - ВОТ КАК это надо издавать! [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://horrorzone.ru/page/doktor-son-stivena-kinga-vot-kak-eto-nado-izdavati> – Назва з екрану. – Дата перегляду: 10.12.2021.
- 22.7 ПРИЧИН, ПО КОТОРЫМ ЗРИТЕЛЯМ НРАВЯТСЯ ФИЛЬМЫ УЖАСОВ [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://elle.ua/man/style/7-prichin-po-kotorim-zritelyam-nravyatsya-filmi-uzhasov/> – Назва з екрану. – Дата перегляду: 15.12.2021.
23. Психология цвета: что означает каждый цвет и как он влияет на нашу жизнь? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://blog.cognifit.com/ru/%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F-%D1%86%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B0-%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D1%86%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B0/> – Назва з екрану. – Дата перегляду: 10.01.2022.

24. Психология цвета [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://ru.wix.com/blog/2020/10/%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F-%D1%86%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B0> – Назва з екрану. – Дата перегляду: 12.01.2022.
25. Психология восприятия шрифтов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://infogra.ru/typography/psihologiya-vospriyatiya-shriftov> – Назва з екрану. – Дата перегляду: 20.01.2022.
26. Що потрібно знати про вибір потрібного шрифту? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.imena.ua/blog/suitable-font/> – Назва з екрану. – Дата перегляду: 20.01.2022.
27. Шрифты для книги. 10 відмінних шрифтів для макету вашої книги [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://azbyka.com.ua/uk/shrifty-dlya-knigi-10-otlichnyh-shriftov-dlya-maketa-vashej-knigi/> – Назва з екрану. – Дата перегляду: 25.01.2022.
28. Иллюстрация. Виды. Техники. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://learn.unium.ru/uniumdesign/design1/lesson3/> – Назва з екрану. – Дата перегляду: 30.01.2022.
29. Иллюстрация — рисунок, красочно и эффектно дополняющий содержание книги [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://veryimportantlot.com/ru/news/blog/illyustraciya-risunok-dopolnyayushhij-soderzhanie-knigi> – Назва з екрану. – Дата перегляду: 30.01.2022.
30. Почему черно-белые изображения так привлекательны? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.advertology.ru/article138696.htm> – Назва з екрану. – Дата перегляду: 10.02.2022.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Додаток 2

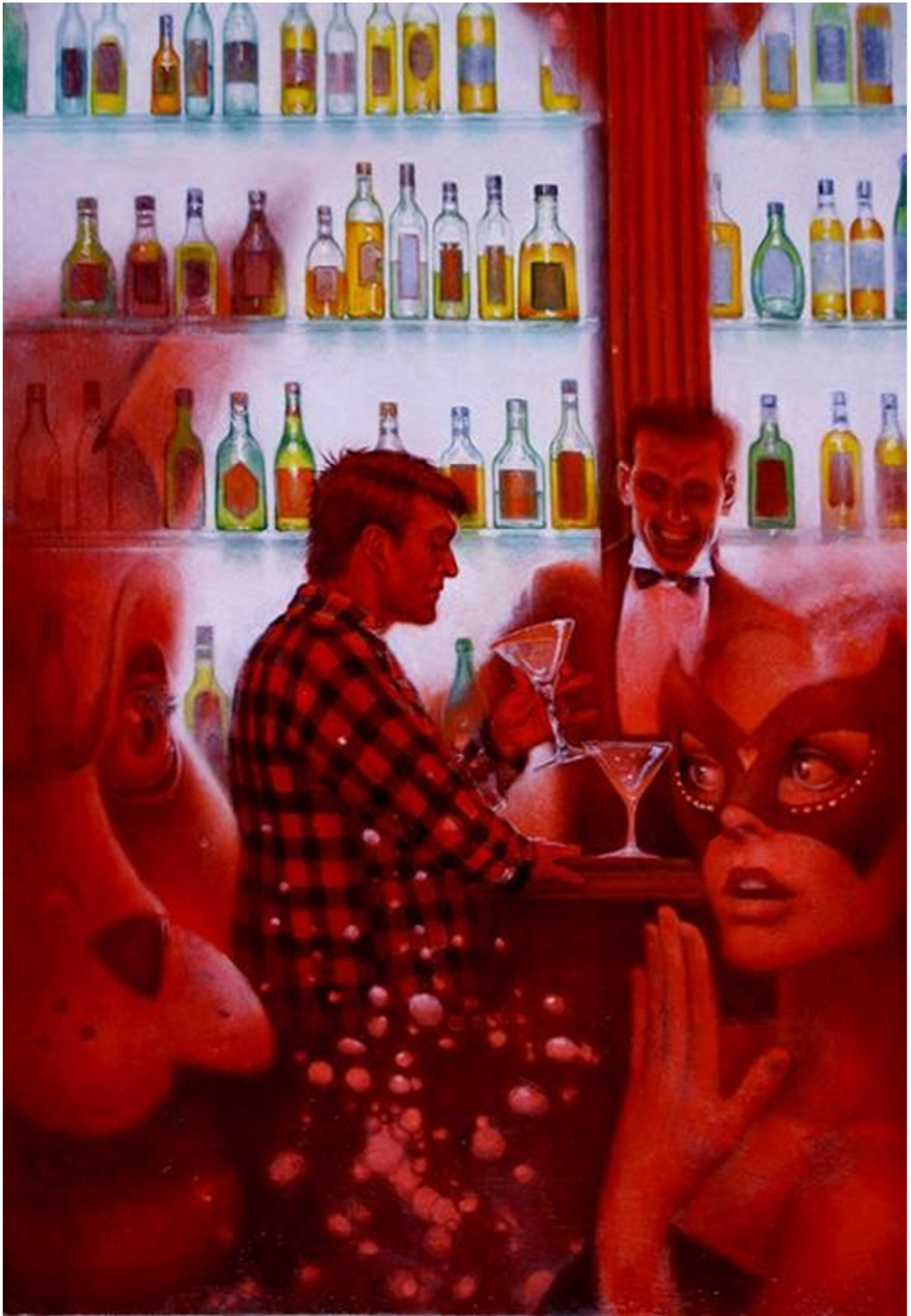
Додаток 3

DAVE CHRISTENSEN
THE SHINING
1977

© 2017 Sunset Editions. Illustration © 1977-2017 Dave Christensen

Додаток 4

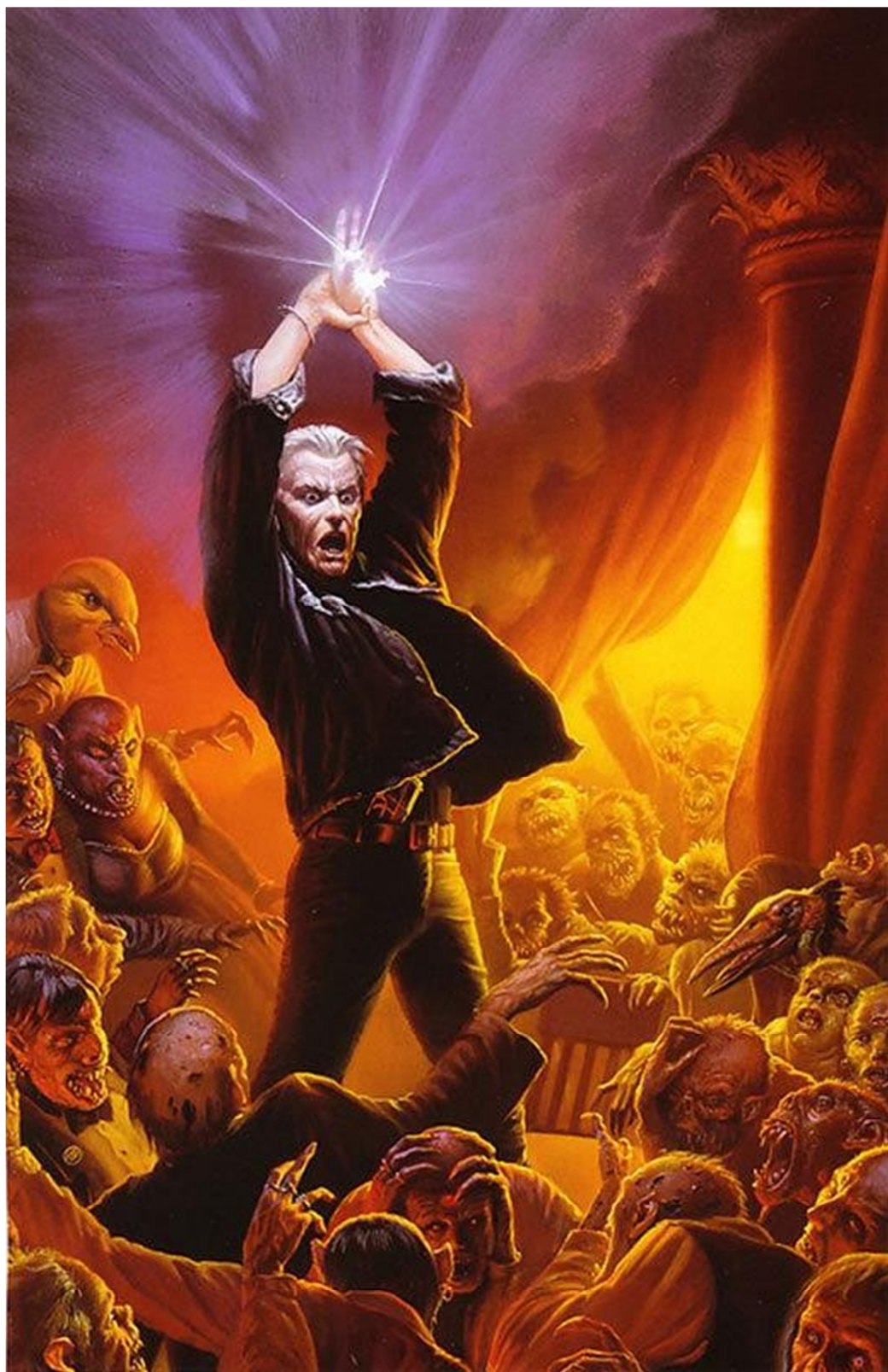
Додаток 5

Додаток 6

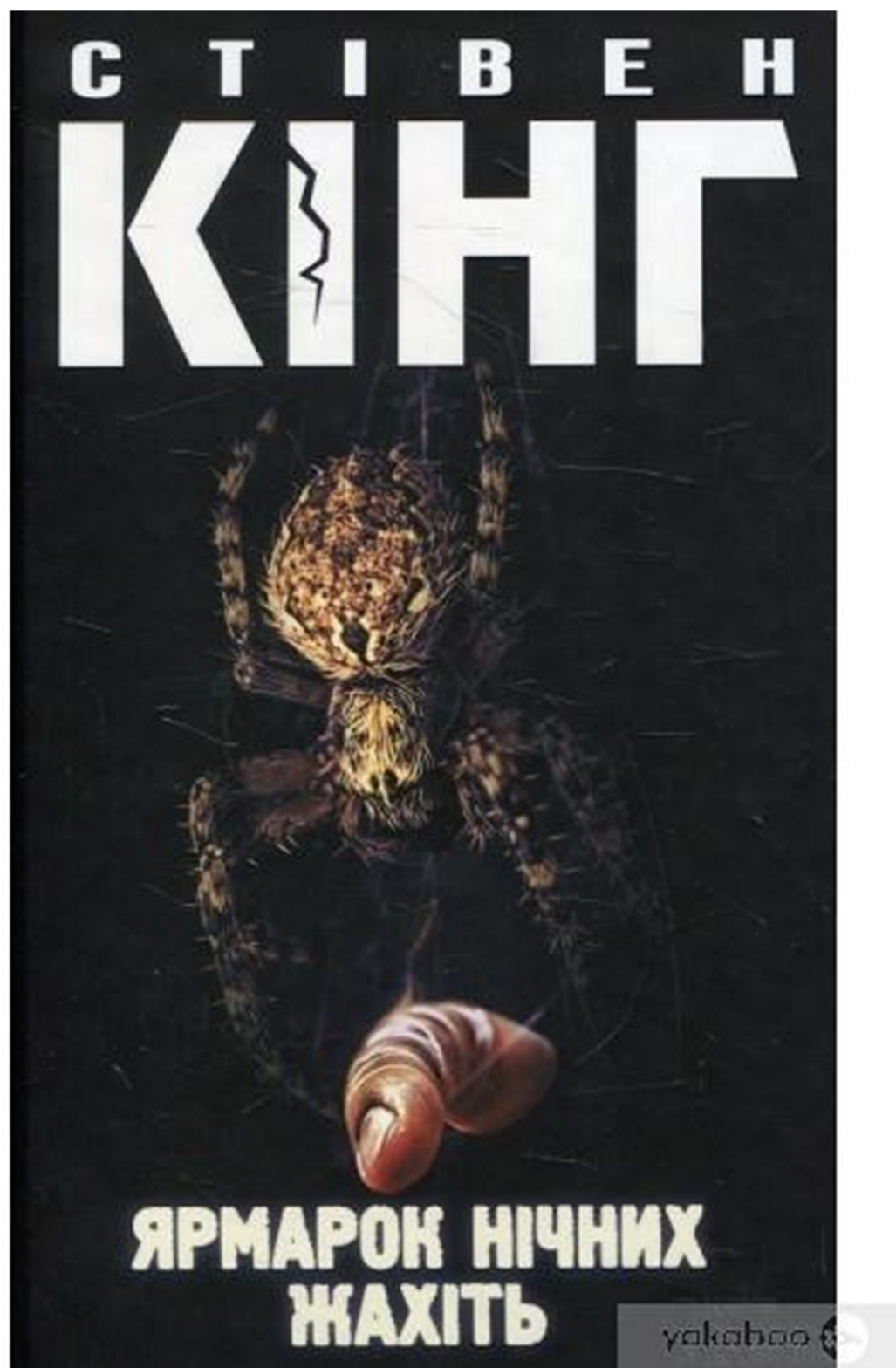

Додаток 7

Додаток 8

Додаток 12

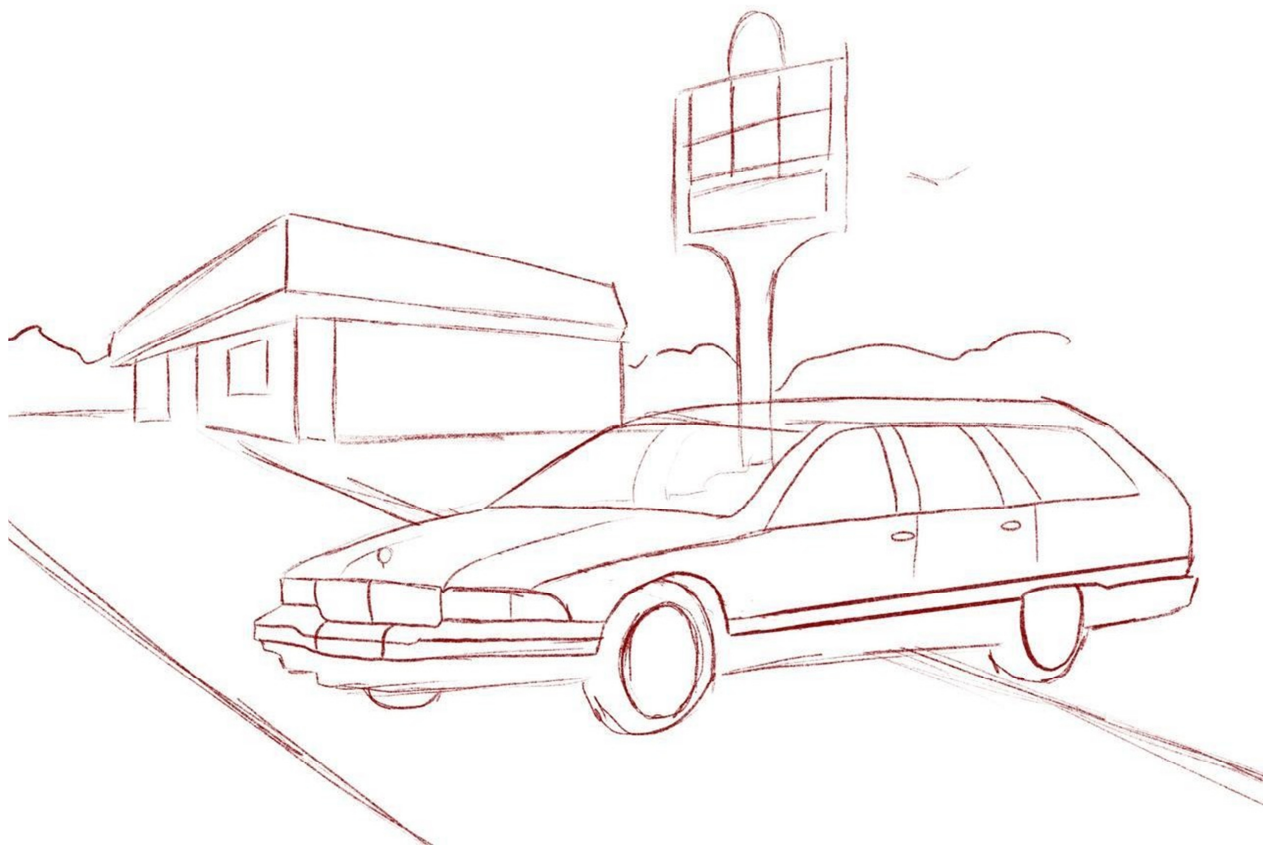

Додаток 13

Додаток 14

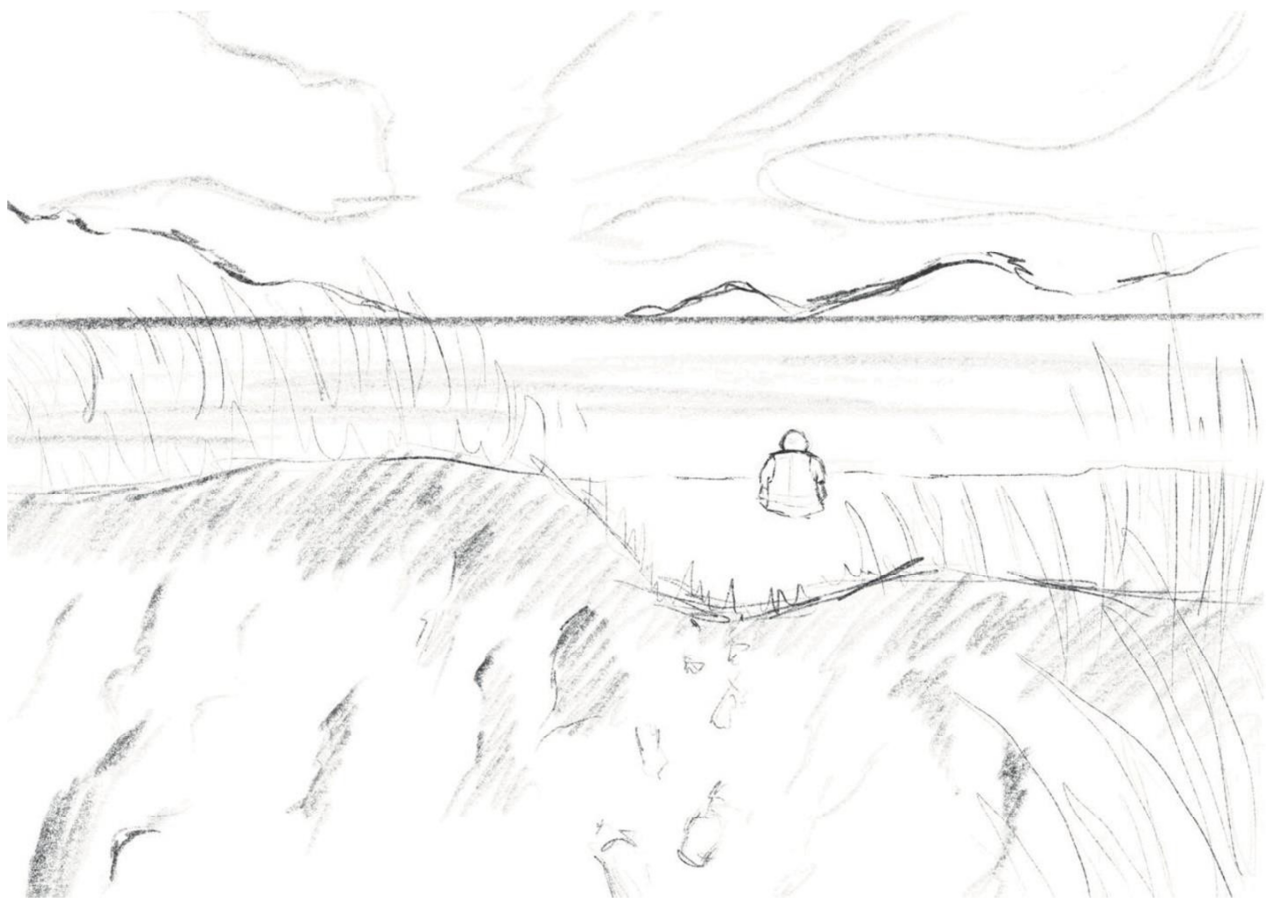

Додаток 16

Додаток 17

Додаток 18

Додаток 19

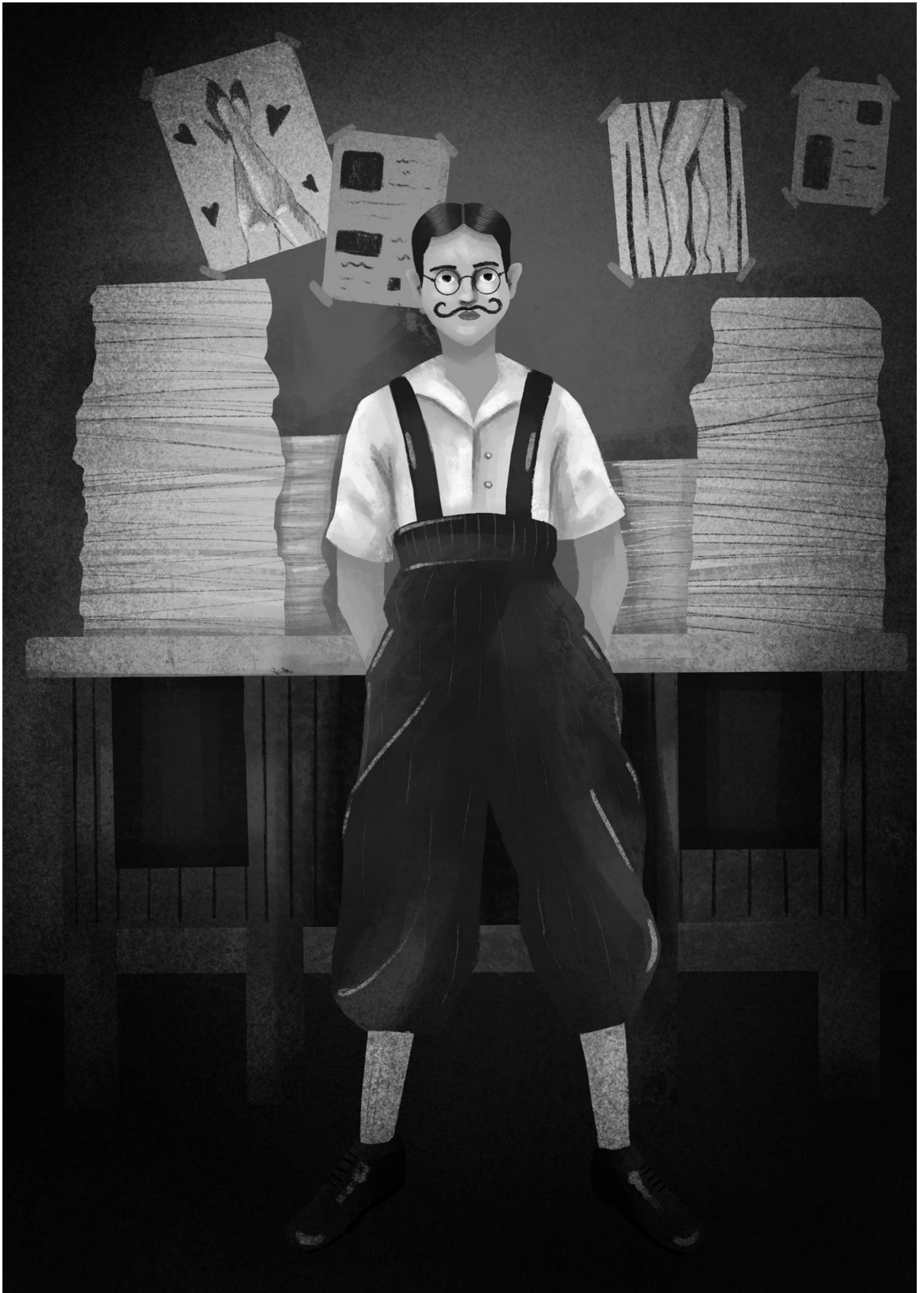
Додаток 20

Додаток 21

Додаток 22

Додаток 23

Додаток 24

Додаток 25